

BREDBANDSSTRATEGI

För Vansbro kommun

Sammanfattning

I kommunens alla samhällen och byar ska åtkomst till bredband i någon form finnas senast år 2020. Minst 90 procent av alla hushåll och företag ska ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s och resterande ca 10 procent ska ha minst 30 Mbit/s år 2020. Redan år 2016 bör 40 procent ha tillgång till bredband med en hastighet av 100 Mbit/s.

Fastställd av kommunfullmäktige

den 12 maj 2014, § 57

Innehåll

Kommunens vision.....	2
Bakgrund	2
Syfte	2
Arbetsätt.....	2
Vad är bredband?	2
Täckning och kapacitet.....	3
Bredband och den digitala agendan	3
IT i människans tjänst - en digital agenda för Sverige	3
Lätt och säkert att använda.....	3
Tjänster som skapar nytta.....	3
Det behövs infrastruktur.....	4
IT:s roll för samhällsutvecklingen.....	4
Nytta med bredband	4
Nuläge i Vansbro kommun	6
ADSL	6
Målbild	7
Kommunens mål	7
Vägar att nå målet	7
Aktörer	8
Kommunens roll.....	8
Prioritering	9
Ekonomi	9

Bredbandsstrategi för Vansbro kommun

Kommunens vision

Alla invånare, hushåll och fritidsboende, företag och arbetsställen - oavsett var i kommunen de befinner sig, ska ha möjligheter till digitala kommunikationer på likvärdiga villkor utifrån de krav som finns i samhället.

Bakgrund

Som grund för framtagandet av en lokal, kommunal bredbandsstrategi ligger regeringens *Bredbandsstrategi för Sverige* och länsstyrelsens *Bredbandsstrategi för Dalarna*.

Regeringens bredbandsstrategi syftar till att möjliggöra för marknaden att åstadkomma följande täckningsgrad för bredband.

- År 2020 bör 90 procent av alla hushåll och företag ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s.
- År 2015 bör 40 procent av alla hushåll och företag ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s och alla hushåll och företag bör ha goda möjligheter att använda sig av elektroniska samhällstjänster och service via bredband.

Länsstyrelsens målsättningar för länet är utöver detta att

- 100 procent av alla hushåll och företag – även tillfälliga men längre boendevistelser – ska ha tillgång till en bredbandsinfrastruktur som medger en överföringshastighet om minst 30 Mbit/s.

Målet med den lokala bredbandsstrategin är att

- Skapa en gemensam målbild för bredbandsutbyggnaden,
- Identifiera viktiga aktörer för utbyggnaden,

- Identifiera hinder för – och stimulera utbyggnad,
- Strategin ska ligga till grund för handlingsplaner och åtgärder.

Syfte

Bredbandsstrategin ska beskriva den inriktning, som medger olika aktiviteter för att fullgöra både nationella, regionala och kommunala mål. Strategin beskriver den politiska viljan i Vansbro kommun och tar hänsyn till de lokala förutsättningar som råder.

Bredbandsstrategin ersätter det IT-infrastrukturprogram som togs fram 2002 och som låg till grund för den stora ADSL-utbyggnaden som genomfördes under åren 2002 till 2005.

Arbetsätt

Kommunstyrelsen beslutade 2013-08-27 § 190 att tillsätta en arbetsgrupp med uppdrag att utarbeta en *Bredbandsstrategi för Vansbro kommun 2020*. I gruppen representeras kommunstyrelsen, förvaltningen, det lokala näringslivet och Kommunbygderådet. Kommunstyrelsens ordförande leder arbetet.

Vad är bredband?

Bredband är tekniker för snabb datakommunikation. Utvecklingen inom kommunikationsutrymmet har varit stark de senaste 25 åren och inget tyder på en avmattning.

Bärarna för kommunikation är i huvudsak:

- **Koppar.** Det gamla telenätet består av koppartråd. Det används för ADSL. Det har begränsad överföringshastighet som också är avståndsberoende.
- **Fiber.** Fiberoptisk kabel, vars kärnor är gjorda av glas, ger möjlighet till hög överföringshastighet även på långa avstånd.
- **Radio,** eller mobilt bredband, är både snabbt och bekvämt på korta avstånd. Tekniken har utvecklats snabbt på senare tid. Använder elektromagnetisk strålning inom givna frekvensband. Installationen kräver fiber till master.

För att med dagens teknik uppnå en hastighet på 100 Mbit/s är det nästan undantagslöst fiberkabel som gäller.

Täckning och kapacitet

Täckning innebär att det geografiska området kan anslutas, med kabel eller genom radiosignaler. Med kapacitet avses förmågan att ta emot signalerna med en given hastighet. Överföringshastighet anges i bit per sekund. En Mbit/s = 1 000 000 bit per sekund.

Bredband och den digitala agendan

EU antog en digital agenda 2010, och i Europeiska kommissionens meddelande från maj samma år står det i den svenska översättningen:

Det övergripande syftet med den digitala agendan är att uppnå varaktiga ekonomiska och sociala vinster från en digital inre marknad baserad på snabbt och ultrasnabbt Internet och interoperabla tillämpningar.

IT i människans tjänst - en digital agenda för Sverige

Regeringskansliet har tagit fram en digital agenda för Sverige och föreslagit ett nytt mål för IT-politiken: *Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter.*

Regeringen har inrättat en digitaliseringskommission, som ska arbeta strategiskt med långsiktiga IT-politiska frågor. Agendan pekar ut behov av åtgärder inom fyra strategiska områden, med utgångspunkt från användarens perspektiv:

Lätt och säkert att använda

- Alla som vill ska kunna använda de möjligheter som digitaliseringen erbjuder.
- Öppnare och smartare förvaltning som stödjer innovation och delaktighet behövs.
- Alla i arbetsför ålder ska ha en god digital kompetens för att vara anställningsbara eller kunna starta och driva företag.
- Användning av IT och internet ska präglas av säkerhetsmedvetande och tillit.

Tjänster som skapar nytta

- En enklare vardag för privatpersoner och företag samt en effektivare offentlig förvaltning ska skapas.
- IT:s potential ska tillvaratas för att öka företagets tillväxt, konkurrenskraft och handel.
- Det nationella arbetet inom eHälsa inriktas på att skapa synliga och konkreta förbättringar för individen, vård- och omsorgspersonal, beslutsfattare inom hälso- och sjukvård och socialtjänst.
- Elever ska och lärare bör ha tillgång till moderna lärverktyg. Varje elev ska efter

genomgången grundskola kunna använda modern teknik som ett verktyg för kunskapssökande, kommunikation, skapande och lärande.

- IT ska vara ett stöd för medborgardialog samt bidra till att öka medborgarnas kunskap, samhällsengagemang, insyn och inflytande.

Det behövs infrastruktur

- Sverige ska verka för ett tillgängligt, öppet och robust internet i Sverige och globalt.
- Privata och offentliga informationssystem ska säkras i syfte att värna demokrati, personlig integritet, tillväxt, ekonomisk och politisk stabilitet i samhället.
- För att digitaliseringens möjligheter ska kunna användas fullt ut behövs en fungerande mjukinfrastruktur.
- Det offentliga Sverige ska använda geografisk information som är beskriven i nationellt bestämda referenssystem och som bygger på internationella överenskommelser.
- Robust elektronisk kommunikation innebär att kommunikationerna ska vara uppbyggda på ett driftsäkert sätt.
- Sverige ska ha ett bredband i världsklass.

IT:s roll för samhällsutvecklingen

- I forskningsverksamhet och innovationsprocesser ska digital information och digitala verktyg användas i ökad utsträckning. IT ska bidra till ett miljöanpassat samhälle.
- Jämställdhet inom IT-området ska öka kraftigt.
- För att stärka friheten på nätet ska Sverige verka för att mänskliga rättigheterna respekteras på internet.
- I syfte att främja kreativitet och innovation ska det vara enkelt att sluta avtal om upphovsrätt i den digitala miljön.
- Användningen av IT i biståndet ska bidra till fattigdomsminskning, demokratisering och respekt för de mänskliga rättigheterna.

Nytta med bredband

Den andel av Sveriges ekonomi som drivs av internet har vuxit med över 10 procent årligen. Under 2012 uppgick den till 275 miljarder vilket motsvarar 7,7 procent av den totala svenska ekonomin.

Vi kan också konstatera att den digitala informationen ständigt breddas – TV, radio, telefon, böcker och tidningar finns i dag tillgängligt via internet. En fördel med digital information är att den tillåter multimedia, dvs. ljud, bilder, video och text. Vi ser filmer ”i tidningen”, vi kan få tidningen i ljudformat och vi kan se varandra i bild medan vi pratar. Inom näringslivet, offentlig sektor och utbildningsområdet blir det allt vanligare med s.k. ”resfria möten” (webbmöten och videokonferensmöten). Något som också ger stora miljövinster.

Internet är en ständigt växande försäljningskanal. Allt fler handlar på nätet – såväl dagligvaror som kapitalvaror köps via internet. Detta är en utveckling som förändrar förutsättningarna för företagande.

Många människor är aktiva på s.k. sociala medier. Nästan 60 procent av Sveriges befolkning besökte sociala nätverk under 2013 och nära hälften av alla svenska företag finns på de sociala nätverken.

Företag använder internet och bredband till att hantera dokument, sköta administration, ha delar av verksamheten online, lagra information och arbeta i virtuella nätverk. Bankerna har väl utvecklade internetjänster. Andelen företag som skickar E-fakturor ökar ständigt.

Offentlig verksamhet lanserar allt fler e-tjänster. Man kan t.ex. deklarerar via internet, kontakta vården via ”Mina vårdkontakter”, ta del av sina sjukjournaler, anmäla till Försäkringskassan, söka till högskola osv – allt via internet. Nationell eHälsa handlar om hur framtidens vård och omsorg som helhet ska fungera och förbättras med hjälp av e-tjänster. Listan över befintliga e-tjänster kan göras lång. Listan över pågående utveckling ännu längre.

En annan viktig aspekt avseende behovet av bandbredd i hemmet är att man går från att kanske ha en stationär dator till att ha flera enheter. Det handlar bland annat om bärbara datorer, tv-apparater, surfplattor och smarta telefoner, men även om olika larm och övervakningsprodukter som kräver ständig uppkoppling.

Nyttan med bredband blir sammanfattningsvis tillgänglighet av service, oberoende av plats och tid. Det ger till exempel:

- Flexibilitet i arbetet.
- Utbildningsmöjligheter på distans.
- Friare bosättningsmöjligheter.
- Tillgång till information, TV, telefoni och olika sociala medier.
- Tillgång till kommersiella e-tjänster, dvs. handel, bank, biljettbokning o.d.
- Tillgång till samhällliga e-tjänster.
- Ett hjälpmedel för dem som har funktionshinder.

Bredband kan underlätta att bo på landsbygden, genom den ständigt digitala närvaron. Bredband kan ge samhället, företag och enskilda möjlighet att upptäcka nya sätt att lösa utmaningar och tillgodose behov. Användandet av digitala tjänster utplånar geografiska skillnader.

Tillgången till bredband kommer att underlätta för kommunens befintliga företag. Med stöd av digital teknik kan också nya företag utvecklas och etableras i kommunen.

Nuläge i Vansbro kommun

Vansbro kommun består av fyra tätorter och en rad mindre byar. I kommunen finns 6 780

invånare, boende i 3 100 hushåll. I tätorterna, så som de definieras av SCB, bor 4 100 personer. Det finns också glest belägna byar med ett fåtal invånare.

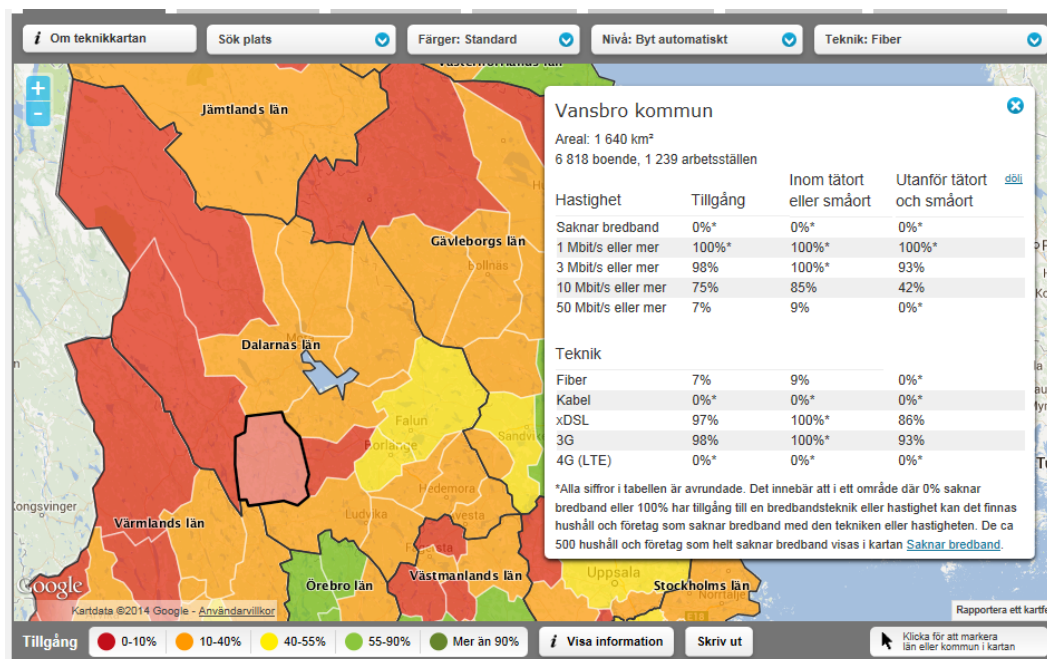

Bild 1 Bredbandskarta över Dalarna. Beskrivning av nuläget i Vansbro kommun (Källa: <http://bredbandskartan.pts.se/>)

Vid den uppbyggnad av bredband, som med statligt och kommunalt stöd pågick åren 2002-2005, var det framför allt ADSL-teknik som etablerades i befintliga telestationer.

Bild 2 Kartskiss över Vansbro kommun och befintliga telestationer

De flesta telestationer (8 av 14) anslöts med fiber. De är markerade med rött i ovanstående

kartskiss. De blåmarkerade är således inte fiberanslutna. Ett antal begränsade fibernät anlades också inom tätorterna. Skanova anlade och äger infrastrukturen, inklusive teknikbodar (telestationer).

För närvarande är det kommunala anläggningar, Stiftelsen Vansbrohems flerfamiljshus, samt några få företag som är fiberanslutna. I övrigt sker datatrafik antingen genom ADSL eller mobilt bredband.

ADSL

De hastigheter som ADSL, som ju sprids via kopparnätet, uppnår är beroende av avståndet till telestationen.

Den högsta överföringshastigheten för ADSL är 24 Mbps, men vanligtvis är den högsta möjliga överföringshastigheten endast 8-12 Mbit/s. Hastigheten avtar dock med avståndet från telestationen. I Vansbro kommun levereras ADSL med en uppkoppling från 0,25 Mbit/s till 24 Mbit/s, beroende på avstånd till telestation.

Målbild

Alla hushåll och företag ska ha goda möjligheter att använda sig av elektroniska samhällstjänster och service via bredband.

En förutsättning för att hushåll och företag ska kunna få tillgång till bredbandstjänster av hög kvalitet, är en väl utbyggd basinfrastruktur som består av optiska fiberkablar och som når alla delar av kommunen.

Det finns geografiska områden där en utbyggnad av sådant bredbandsnät med hög överföringshastighet, inte kan förväntas ske på kommersiell grund inom de närmaste åren. Det finns därmed risk att det även i framtiden kommer att finnas områden där det saknas grundläggande förutsättningar för anslutning till bredbandsnät med hög överföringskapacitet - såvida inte åtgärder vidtas.

Kommunens mål

I kommunens alla samhällen och byar ska åtkomst till bredband i någon form finnas senast år 2020. Minst 90 procent av alla hushåll och företag ska ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s och resterande ca 10 procent ska ha minst 30 Mbit/s år 2020. Redan år 2016 bör 40 procent ha tillgång till bredband med en hastighet av 100 Mbit/s.

Vägar att nå målet

I regeringens *Bredbandsstrategi för Sverige* poängteras att alla aktörer på marknaden har ett ansvar. Det behövs insatser från såväl enskilda, företag som offentliga aktörer för att målen ska nås.

Även om regeringens utgångspunkt, liksom kommunens är att bredband ska tillhandahållas av marknaden står det alldeles klart att en medveten planering och samverkan mellan olika parter behövs. I stora delar av kommunen kommer också finansiella stöd att vara nödvändiga för att nå målen.

För att nå målen bedöms följande vara framgångsfaktorer:

- En kommunal bredbandsstrategi och relevanta handlingsplaner.
- Nyttan med och behoven av bredband måste kommuniceras genom informationsinsatser.
- Regional, kommunal och lokal samverkan är ett måste.
- Byalag och intresseföreningar i bredbandsutbyggnaden ska ges stöd i sitt arbete.
- Befintliga stödmedel ska nyttjas optimalt.

Aktörer

Den övergripande principen är att utbyggnaden av bredband ska ske på kommersiell grund i marknadens regi. När operatörerna bedömer att utbyggnad inte är lönsam ökar kraven på det offentliga engagemanget. Nedan återfinns en sammanställning av de viktigaste aktörerna och deras roll.

Marknadsaktörernas roll är att styra och driva den tekniska utvecklingen av bredband, genom utveckling av nya tjänster och investeringar i infrastruktur. Det är marknadsaktörerna som står för innovativa tjänster och affärsmodeller.

Regeringens roll är att se till att marknaden fungerar effektivt och att aktörerna ges förutsättningar för sin verksamhet. För att målen ska uppfyllas föreslås ett antal insatser. De handlar om att ge bra förutsättningar för en fungerande konkurrens och främjande av investeringar i bredband i glesbebyggda områden.

Offentlig sektors roll är som beställare med ansvar för att stimulera utvecklingen av nya tjänster och för etablering av infrastruktur. Behovet av bredband ska ingå i kommunens planerings- och utvecklingsarbete och i det regionala tillväxtarbetet. Offentlig sektor ska även vara förebilder och pådrivande för att alla ska ha tillgång till IT på samma villkor.

Det finns ett antal offentliga aktörer som har tagit fram olika former av styr- eller måldokument för bredbandsutvecklingen i Sverige och som Vansbro kommun har att förhålla sig till.

Post-och telestyrelsen (PTS), Konkurrensverket och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har som en följd av bredbandsstrategin fått ett antal uppdrag av regeringen och är medlemmar i regeringens **Bredbandsforum**. Syftet med uppdragen är att skapa goda förutsättningar för marknaden och undanröja hinder för utvecklingen och följa upp gjorda insatser.

Länsstyrelsen i Dalarna är den instans som råder över det statliga stödet i de områden där marknaden inte bedömer det lönsamt att bygga ut. Länsstyrelsen beviljar i nuläget två olika stöd till bredbandsutbyggnad. Dels är det kanalisationsstödet och dels det bredbandsstöd som ingår i EU:s landsbygdsstöd. Länsstyrelsen har tagit fram en *Bredbandsstrategi för Dalarna*.

Region Dalarna, Länsstyrelsen och Dalarnas kommuner har samlats under namnet **Bredbandsforum Dalarna** för att på regional nivå samverka för att nå regeringens mål i länet.

Kommunens roll

En kommuns huvuduppgift är inte att bygga eller tillhandahålla bredband. Däremot kan kommunen medverka till att skapa goda förutsättningar för bredbandsutbyggnad genom ett aktivt och engagerat agerande. Kommunen har idag en mer aktiv roll för IT-infrastruktur när det gäller hantering av bygglov och förhandsbesked i enlighet plan-och bygglagen (PBL). IT-infrastruktur ingår även som en viktig del i kommunens arbete med översiktsplaner.

Här nedan beskrivs några principer för kommunens agerande som syftar till att underlätta och stödja en bredbandsutbyggnad.

- Kommunen ska i översikts- och detaljplanarbetet beakta behoven av bredbandsutbyggnad i kommunen.
- Kommunen ska verka för god konkurrens på alla områden och eftersträva en god dialog med det privata näringslivet rörande konkurrensfrågor. Kommunen bör undvika monopolisering av infrastrukturen.
- Kommunen som markägare ska klargöra villkoren för tillträde till kommunal mark för bredbandsutbyggnad och annan infrastrukturutbyggnad. Kommunen ska beakta värdet av såväl fungerande elektroniska kommunikationer och konkurrens på bredbandsmarknaden som övriga allmänna samhällsintressen när den tar fram en sådan policy.

- Kommunen bör teckna markavtal på skäliga och icke diskriminerande villkor när det är lämpligt att upplåta kommunens mark för bredbandsutbyggnad.
- Kommuner bör hantera alla aktörers önskemål utan oskäligt dröjsmål och utan att ställa upp ovidkommande villkor för tillträdet.
- Kommunen ska aktivt verka för att samordning av grävarbeten.
- Kommunen ska aktivt jobba för samförläggning av fiberkabel med övrig infrastruktur.
- Kommunen ska också stå för samordning av olika aktörers initiativ och insatser. Kommunen ska avsätta resurser för att koordinera och samordna arbetet med bredbandsutbyggnaden. Handlingsplaner ska upprättas.
- För att väcka intresse och engagemang för frågan ska kommunen genomföra en rad informationsinsatser riktade mot företag och privatpersoner i kommunen.
- Kommunen ska aktivt utveckla e-tjänster, för ökad tillgänglighet och ökad service och därmed verka för en digital agenda.

Kommunen ska stötta ideella krafter för att bygga ut bredband genom att uppmuntra och tillvarata lokala initiativ. Kommunen skall dock inte delta i deras val av teknik, entreprenör eller operatör. Kommunen ska informera hushåll och företag om bredband och hur de kan arbeta för att få tillgång till bredband.

Kommunen ska bistå bredbandsleverantörerna vid planering och utbyggnad av bredbandnät. Kommunen ska verka för god konkurrens, så att de bredbandsnät som byggs är öppna för alla tjänsteleverantörer.

Prioritering

Vansbro kommun ska kartlägga fiberutbyggnaden med berörda aktörer. Kommunen bör också kunna styra hur nya fiberstråk ska läggas, för att säkerställa att så många medborgare som möjligt får tillgång till fiber.

I de fall prioriteringar behöver göras är kommunens bedömning att följande aspekter ska vara avgörande:

- Graden av lokalt engagemang och efterfrågan är väsentlig. Ett område där många är intresserade av att investera i bredband prioriteras före ett område med ett fåtal intresserade.
- Om det finns kommunal verksamhet i ett område kommer prioritet att höjas. Samma resonemang tillämpas om ett område har omfattande näringsdrivande verksamhet.
- Kostnaden för att bygga fibernät kan påverka ett områdes prioritet.
- Möjlighet till fortsatt utbyggnad.

Ekonomi

Kommunen har begränsade resurser att leda och driva ett eget bredbandsnät. Det står andra aktörer fritt att bygga ut fibernät i olika delar av kommunen.

I anslutning till kommunens budgetprocess ska en planering ske för kommunens insatser för utbyggnad under budgetperioden.